

ASETİLSALİSİLİK ASİT VE REYE SENDROMU

Reye Sendromu (akut ensefalopati ve karaciğerin yağlı dejenerasyonu) esas olarak 18 yaşından küçüklerde görülen bir hastalıktır. İlk kez 1963 yılında, Avustralyalı bir patolog olan R.D.K. Reye tarafından bildirilmiştir. Hastalık, tipik olarak, hafif bir viral enfeksiyonun hemen ardından ortaya çıkmaktadır. Bu viral enfeksiyon genellikle grip gibi bir solunum yolu enfeksiyonu olmakla beraber, Reye Sendromu bazen suçiçeği sonrasında da görülmektedir. Hastalığın neden olduğu klinik tablonun başlıca özellikleri, kolayca denetlenemeyen aşırı kusma ile hızla deliryum ve komaya kadar ilerleyen bilinç zayıflamasıdır. Şiddetli vakalar üç gün içinde beyinsel ölüm ile sonuçlanabilir, hayatta kalan çocuklarda ise tersinmez beyin hasarı meydana gelebilir.

Reye Sendromu, nadiren görülen bir hastalıktır. ABD'de 18 yaşından küçüklerdeki görülme sıklığı, 1977'den beri yıllık ortalama milyonda beş olarak belirlenmiştir. Ölüm oranı ise ortalama % 30'dur. Birleşik Krallık Reye Sendromu izleme programına bildirilen vakalar incelendiğinde ise, bu ülkede 16 yaşından küçüklerdeki görülme sıklığının milyonda yedi olduğu belirlenmiştir. Bu hastaların % 41'i ölmüş, hayatta kalanların % 12'sinde ise nörolojik hasar meydana gelmiştir. Hastalık ABD'de 10-14 yaş grubunda yoğunlaşırken, Birleşik Krallık'taki hastaların yalnızca % 12'si 10 yaşından büyüktür.

Sürdürülen yoğun klinik ve epidemiyolojik araştırmalara karşın, Reye Sendromunun nedenleri tam anlamıyla aydınlatılamamıştır. Veriler, genetik duyarlılığı bulunanların, normalde "selim" olan bir viral enfeksiyona verdiği idyosenkratik reaksiyona işaret etmektedir. Bu idyosenkratik reaksiyon, muhtemelen bir dış toksin tarafından "teşvik edilmektedir."

Reye sendromunda rol oynayan faktörler olarak insektisitler, aflatoksin ve asetilsalisilik asit ileri sürülmüştür. Bu konudaki en kuvvetli kanıtlar, asetilsalisilik asite ilişkin olanlardır. Reye Sendromu ile asetilsalisilik asit arasında ilişki olasılığı, ilk kez 1965 yılında ortaya atılmıştır. Bu ilişki konusunda ABD'de 1978-1984 yılları arasında yapılan epidemiyolojik araştırmalar (5 tane "vaka-kontrol" araştırması), sözkonusu ilişkinin tutarlı ve istatistiksel bakımdan önemli olduğunu belirlemiştir. Reye Sendromlu hastaların % 96'sında, hastalık öncesinde asetilsalisilik asit kullanımı sözkonusudur. Oysa, bu oran kontrol grubunda % 55'tir.

(The Pharmaceutical Journal, 236,260-261, 1 Mart 1986'dan kısaltılarak çevrilmiştir)

ABD Gıda ve İlaç İdaresi (FDA), 7 Mart 1986 tarihinde bir genelge yayınlamıştır. Buna göre, ilaç yapımcıları 5 Haziran 1986 tarihinden başlayarak, bileşiminde asetilsalisilik asit bulunan ilaçların ambalajına aşağıdaki uyarıyı zorunlu olarak yazacaklardır.

"Dikkat - Ender görülen ancak ciddi bir hastalık olan Reye Sendromu konusunda bir hekime danışmadan, çocuklar ve gençler bu ilacı suçiçeği veya grip te kullanmamalıdır."

(The Pharmaceutical Journal, 236,377, 22 Mart 1986—

(Çeviren: İsmail ÜSTEL)